

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1569,Inauguracja-Edukacyjnego-Przeglądu-Filmowego-Kadry-z-PRL-u-W-roclaw-25-pazdzierni.html>
10.04.2026, 12:45

Inauguracja Edukacyjnego Przeglądu Filmowego „Kadry z PRL-u” - Wrocław, 25 października 2007 r.

Dnia 25 października miało miejsce spotkanie inauguracyjne edukacyjny przegląd filmowy „Kadry z PRL-u”, przeznaczony dla uczniów, studentów i nauczycieli ze szkół i uczelni dolnośląskich. Prezentacja odbyła się w sali „Multikino Pasaż Grunwaldzki” we Wrocławiu przy pl. Grunwaldzkim. Spotkania odbywać się będą raz w miesiącu do maja 2008 r. Wszystkie pokazy są bezpłatne.

Program spotkań (X-XII 2007 r.)

25 X, godz. 11:00 – **„Ziemie Odzyskane z perspektywy twórców filmu”**

Wprowadzenie: Prof. Grzegorz Strauchold

Film dokumentalny: „Odrą do Bałtyku” 1946

Real. Stanisław Urbanowicz; Zdj. Olgierd Samucewicz; Muz. Witold Lutosławski; Tekst Jan Kott, Tadeusz Makarczyński; Kier. Produkcji Jadwiga Plucińska

Typowy plakat filmowy, kreujący preferowany przez partyjnego dysponenta wizerunek Ziemi Zachodnich. W dokumencie tym pokazano sposób przejmowania i zagospodarowywania przejętych w 1945 roku obszarów. Największe ośrodki przemysłowe zlokalizowane wzdłuż Odry, poniemieckie cmentarze i średniowieczne budowle, pokazane w wyjątkowo sugestywny sposób i dodatkowo opatrzone demagogicznym komentarzem, mają nawoływać do osiedlania, ale też stają się elementem tworzonego na potrzeby propagandy mitu piastowskiego. Film zyskał tak duże poparcie ze strony rządu, że był wyświetlany we wszystkich działających kinach, zarówno stałych, jak i objazdowych. Poza tym jako jeden z nielicznych polskich filmów był eksploatowany za granicą. Pokaz tego filmu w Bazylei podczas Międzynarodowego Tygodnia Filmowego zbiegł się w czasie z przemówieniem Byrnsa w Stuttgarcie.

Film fabularny: „Prawo i pięść” (1964 r.) Reż. Jerzy Hoffman, Edward Skórzewski, scen. Jerzy Zawiejski, Jerzy Kawalerowicz, zdj. Jerzy Lipman, muz. Krzysztof Komeda.

Ziemie Zachodnie tuż po zakończeniu wojny. Adam Kenig, były więzień obozu koncentracyjnego, zgłasza się na ochotnika do pracy u pełnomocnika rządu. Zostaje dołączony do pięcioosobowej grupy, mającej chronić mienie polskiego uzdrowiska i uruchomić sanatorium.

27 XI, godz. 11:00 – **„Stalinizm a dzieci, dzieci w stalinizmie”**

Wprowadzenie: Wojciech Trębacz

Film dokumentalny: „Osada nad Nysą” 1948; Scen. i real. J. Plucińska; Zdj. Bogusław Lambach; Muz. Seweryn Berezowski; Tekst Jerzy Szelubski; Czyta J. Kaliszewski

Bohaterami tego filmu są „kobieta o zmęczonych oczach” Anna Kowalska i jej syn, 13-letni Witek. Oboje przyjeżdżają wraz z innymi przesiedleńcami na Ziemię Odzyskane. Ich sytuacja jest jednak wyjątkowa. Anna Kowalska straciła podczas wojny starszego syna, zginął podczas marszu na Berlin i dlatego przydzielono jej gospodarstwo w osadzie wojskowej Batowice. Typowy dokument fabularyzowany. Historia Witka i jego matki staje się pretekstem do pokazania roli Partii w zagospodarowywaniu Ziemi Zachodnich. Postacie są tu wyjątkowo przejawione, żołnierz, który jest przewodnikiem Kowalskich, nawet podczas pracy w polu ubrany jest w odświętny mundur, a kamera skrupulatnie pokazuje wszystkie jego ordery. Ale film ten jest przede wszystkim opowieścią o Witku, który z warszawskiego urwisa staje się wzorowym junakiem.

Film fabularny: „Niedzielne igraszki” 1983 (premiera 1988 r.); Reż. Robert Gliński, scen. Robert Gliński, Grzegorz Torzecki, zdj. Jerzy Rękas, Grzegorz Torzecki, muz. Lech Brański, wykonawcy: Mirosława Marcheluk, Emilia Krakowska, Stefan Schmidt, Daria Trafankowska Niedzielny poranek tuż po śmierci Józefa Stalina. Słychać krzyk Głupiej Blachy „Umarł, umarł”. Ludzie komentują ten fakt, a następnie rozchodzą się do swoich zajęć. Na podwórku zostają dzieci i zaczynają „niedzielne igraszki”. Józek kradnie ordery ojca i przekonuje kolegów, że wyjeżdża do Moskwy na pogrzeb Stalina zamiast na wczasy do Rabki. Obraz zwyrodnienia dziecięcych umysłów przez system totalitarny. Zabawy dzieci bezkrytycznie naśladowujących pełen agresji świat dorosłych, podkreślają jego groteskowość i wyolbrzymiają to, co w nim chore i absurdalne.

11 XII, godz. 11:00 – **„Stan wojenny – ludzie, postawy, wydarzenia”**

Wprowadzenie: dr Sebastian Ligarski.

Kronika Filmowa PKF 49A/81: „W uczelniach”, „Strajk studentów Wrocławia i Warszawy”, „Bez dworca”

Strajk studentów. Sporą część materiału zajmuje reportaż ze strajku studentów w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Poza tym zebrane w tym temacie reportaże pokazują szarość Polski początku lat 80-tych.

Film fabularny: „Godność” reż. Roman Wionczek, scen. Jerzy Grzymkowski.

Ostatnie tygodnie przed wprowadzeniem stanu wojennego. Do pracy w Metalpolu udają się Karol Szostak oraz jego dzieci. Trwa zebranie „Solidarności”, na którym padają radykalne postulaty zmiany dotychczasowego porządku. Uchwalono pogotowie strajkowe. Zebranie związkowców kończy się odwołaniem przewodniczącego. Próba zapisu stanu świadomości społeczeństwa polskiego, rozdieranego wewnętrznymi konfliktami politycznymi w ostatnich tygodniach grudnia 1981 r.

Kontakt:

Wojciech Trębacz, tel.326-76-36; wojciech.trebacz@ipn.gov.pl

Sebastian Ligarski, tel. 326-76-30; sebastian.ligarski@ipn.gov.pl

Konsultacja cyklu:

Inga Leśniewska